

Sak: 24/5353
14.05.2025

Høringsnotat - forskrift om nasjonal liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skatteformål

Innhold

1	Innledning	3
2	EUs liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skatteformål	3
3	Verdipapiriseringsforordningen	4
4	EØS-komitebeslutning nr. 145/2024 av 12. juni 2024.....	5
5	Forskriftshjemmel i finansforetaksloven	6
6	Økonomiske og administrative konsekvenser	7
7	Forslag til forskrift	8
	Forskrift om nasjonal liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skattemessige formål	8

1 INNLEDNING

Verdipapiriseringsforordningen (forordning (EU) 2017/2402, som endret ved forordning (EU) 2021/557) inneholder i artikkel 4 et krav om meldeplikt for investorer i forbindelse med noen typer investeringer i jurisdiksjoner som er oppført på EUs liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skatteformål. I EØS-tilpasningen av verdipapiriseringsforordningen er det fastsatt at EFTA/EØS-statene skal etablere en nasjonal liste over slike jurisdiksjoner, tilsvarende EUs liste.

Stortinget har i lov 10. april 2025 nr. 11 om finansforetaksloven mv. (syntetisk STS-verdipapirisering mv.) nylig vedtatt lovendringer som legger til rette for gjennomføring av verdipapiriseringsregelverket i norsk rett, basert på lovforslag fremmet i Prop. 46 LS (2024–2025). Tidligere endringer i finansforetaksloven som legger til rette for verdipapirisering i norsk rett, er basert på et forslag som fremgår av Prop. 57 LS (2020–2021), jf. lov 23. april 2021 nr. 22. Lovendringene har ikke ennå trådt i kraft.

Departementet viser til disse proposisjonene for nærmere og mer utfyllende informasjon om verdipapirisering og verdipapiriseringsforordningen generelt.

Lov 10. april 2025 nr. 11 gjør endringer i finansforetaksloven, som blant annet innebærer at Finansdepartementet i lovens § 11-21 har fått hjemmel til i forskrift å fastsette en nasjonal liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skatteformål, som korresponderer med listen som vedtas av Rådet. Finansdepartementet foreslår i dette høringsnotatet en forskrift om en nasjonal liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skatteformål.

2 EUS LISTE OVER IKKE-SAMARBEIDSVILLIGE JURISDIKSJONER FOR SKATTEFORMÅL

Rådet i EU (når det møtes som finansministerrådet) etablerte i 2017 en liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skattemessige formål. Listen inngår som en del av EUs innsats for å bekjempe skatteunndragelse.

Vedlegg I består av tredjeland (dvs. stater utenfor EU) som ikke samarbeider med EU eller som ikke ennå fullt ut oppfyller sine forpliktelser etter internasjonale skattestandarder. Listen oppdateres jevnlig av Rådet. I tillegg til hovedlisten (vedlegg I), har EU også et statusdokument, vedlegg II, som inneholder en liste over tredjeland som har forpliktet seg til å foreta skattereformer, men som ikke ennå oppfyller alle internasjonale skattestandarder. Når et land oppfyller alle sine forpliktelser, blir det fjernet fra listen i vedlegg II.

3 VERDIPAPIRISERINGSFORORDNINGEN

Verdipapiriseringsforordningen inneholder krav til såkalte spesialforetak for verdipapirisering. I Prop. 46 LS (2024–2025) punkt 3.5.1 er spesialforetak og endringene i regelverket omtalt slik:

«Spesialforetak omtales bl.a. slik i Prop. 57 LS (2020–2021) punkt 2.2.3.5:

«I de fleste former for verdipapirisering brukes såkalte spesialforetak som verktøy i transaksjonen. Spesialforetaket er typisk et 'tomt' foretak uten annen funksjon enn å være formell eier av eiendelene og utsteder av obligasjonene. Ved tradisjonell verdipapirisering eier spesialforetaket faktisk de underliggende lånene og kanaliserer kontantstrømmene fra låntakerne til investorene i obligasjonslånet. I en syntetisk verdipapirisering eier ikke spesialforetaket noen lån, men kanaliserer bare kontantrømmer. Spesialforetak er ikke ment å gå med overskudd eller kunne bære tap, og har derfor tradisjonelt ikke vært underlagt tilsyn eller soliditetskrav.»

Forordning (EU) 2021/557 endrer verdipapiriseringsforordningen artikkel 4 om hvilke tredjeland (dvs. stater utenfor EØS) spesialforetak ikke kan være etablert i. For det første skal spesialforetak etter endringene ikke etableres i et høyrisikotredjeland med strategiske mangler i sitt antihvitvaskingsarbeid, jf. Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2015/849 av 20. mai 2015 om tiltak for å hindre at finanssystemet brukes til hvitvasking av penger eller finansiering av terrorisme (hvitvaskingsdirektivet). Tidligere ble kravet angitt slik at et spesialforetak ikke kunne være etablert i et tredjeland som var angitt som et høyrisikoland, eller en ikke-samarbeidende jurisdiksjon av Financial Action Task Force (FATF).

Videre skal det etter endringsforordningen ikke etableres spesialforetak i tredjeland som er angitt i en nasjonalt fastsatt liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skatteformål. Endringsforordningen innfører også et nytt annet ledd i artikkel 4, hvor det fremgår at når en investor foretar investeringer i verdipapirer utstedt av et spesialforetak som er etablert etter 9. april 2021 i et tredjeland oppført på en nasjonalt fastsatt liste over stater med skadelige skattesystemer, skal investoren melde inn investeringen til skattemyndighetene.

I EU er det Rådet som oppdaterer listen over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skatteformål. Etter den EØS-tilpassede endringsforordningen skal en slik liste fastsettes i nasjonalt regelverk, og ved utformingen av den nasjonale listen skal det tas hensyn til EUs liste.

[...].»

4 EØS-KOMITÉBESLUTNING NR. 145/2024

Verdipapiriseringsforordningen ble innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komitébeslutning nr. 145/2024 av 12. juni 2024. Det er tatt konstitusjonelle forbehold (blant annet av Norge som følge av at det kreves lovendringer for å gjennomføre forordningene), og regelverket vil tre i kraft i EØS-avtalen når konstitusjonelle forbehold er løftet i alle EFTA/EØS-statene.

I EØS-komitébeslutningen artikkel 1 pkt. 4 fremgår det i tilpasningen av verdipapiriseringsforordningen artikkel 4 at EFTA/EØS-statene i nasjonal lovgivning skal ha oversikt over tredjeland som anses som ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner.

Det fremgår av punkt seks i fortalet til EØS-komitébeslutningen at *«EFTA-statene skal, når de fastsetter hvilke land som skal stå oppført på listen over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner i deres nasjonale lovgivning, ta størst mulig hensyn til EUs liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skattemessige formål.»*

EØS-komitébeslutningens fortale er ikke folkerettslig bindende, men utgjør et viktig tolkningsmoment ved tolkningen av bestemmelsene i EØS-komitébeslutningen.

Departementet legger til grunn at den nasjonale listen i størst mulig grad skal tilsvare EUs liste. Departementet legger imidlertid til grunn at det vil kreves særlige vurderinger av om det skal gjøres endringer i den nasjonale listen dersom f.eks. andre EFTA-stater skulle bli omfattet av EUs liste.

5 FORSKRIFTSHJEMMEL I FINANSFORETAKSLOVEN

Lov 10. april 2025 nr. 11 inneholder lovendringer som legger til rette for gjennomføring av verdipapiriseringsforordningen i norsk rett. Blant annet er det tatt inn en ny § 11-21 i finansforetaksloven. Ny finansforetakslov § 11-21 lyder som følger:

§ 11-21 Liste over ikke-samarbeidende jurisdiksjoner for skatteformål

Departementet kan i forskrift fastsette en liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner som nevnt i verdipapiriseringsforordningen artikkel 4.

I Prop. 46 LS (2024–2025) punkt 3.5.4 uttaler departementet om listen at:

«Departementet viser til at endringsforordningen i EØS-tilpasset form forutsetter at det i nasjonalt regelverk skal fastsettes en liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner. Ved fastsettelsen av listen skal nasjonale myndigheter ta hensyn til EUs liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skatteformål. Departementet foreslår at det etableres en hjemmel som gir Finansdepartementet kompetanse til å fastsette en slik liste i forskrift. Departementet viser til forslag til ny § 11-21 i finansforetaksloven.

Dersom norske aktører investerer i land som er angitt som en stat med et skadelig skatteregime i henhold til denne listen, vil de ha en plikt til å melde ifra om dette til norske myndigheter. Plikten for investorene følger direkte av forordningen, og trenger ikke å suppleres av ytterligere lovbestemmelser.»

I Prop. 46 LS (2024–2025) spesialmerknaden til § 11-21 uttaler departementet at:

«Til § 11-21

Bestemmelsen er ny og gir departementet hjemmel til i forskrift å fastsette en liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for

skatteformål. Det følger av EØS-komiteens beslutning nr. 145/2024 av 12. juni 2024 om innlemmelse av verdipapiriseringsforordningen (forordning (EU) 2017/2402) og endringsforordningen (forordning (EU) 2021/557) at EFTA-statene skal ta størst mulig hensyn til EUs liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skatteformål ved fastsettelsen av den nasjonale listen over slike jurisdiksjoner. EØS-komiteens beslutning er folkerettslig bindende for Norge, og gir norske myndigheter en forpliktelse i tråd med EØS-avtalen til å sikre et harmonisert regelverk. Ved revisjoner og justeringer av EUs liste, vil departementet foreta en tilsvarende revisjon av den norske forskriften og ev. vurdere behov for å justere den nasjonale listen. Det vises til omtale i punkt 3.5.4.»

Forskriftshjemmelen viser til listen som fremgår av verdipapiriseringsforordningen artikkel 4, som i EØS-tilpasset form viser til en nasjonal liste som tilsvarer EUs liste. EUs liste består av to vedlegg, vedlegg I og II, og departementet legger derfor også opp til at den nasjonale listen er strukturert på samme måte.

6 ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

Fastsettelsen av en liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skattemessige formål får ikke økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning for offentlige myndigheter.

Etableringen av listens vedlegg I og II vil ikke i seg selv ha økonomiske eller administrative konsekvenser for private aktører. Betydningen av listen for private aktører avhenger av hvilken funksjon listen har etter det aktuelle regelverket. Etter verdipapiriseringsforordningen artikkel 4, vil det ikke være tillatt å etablere spesialforetak for verdipapirisering i tredjeland som inngår i listens vedlegg I. Når det gjelder investeringer i spesialforetak for verdipapirisering (etablert etter 9. april 2021) etablert i tredjeland som er listet i vedlegg II, gjelder det for investorer en meldeplikt til skattemyndighetene. Meldeplikten er ikke nærmere regulert i verdipapiriseringsforordningen, og departementet legger til grunn at meldingen kan gis på den måten investoren selv foretrekker, samt at meldingens innhold er begrenset til å

gjelde konkret og avgrenset informasjon om den aktuelle investeringen. Det antas at de økonomiske og administrative konsekvensene for private aktører vil være begrensede.

7 FORSLAG TIL FORSKRIFT

Forskrift om nasjonal liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skattemessige formål

Fastsatt av Finansdepartementet [dato] med hjemmel i finansforetaksloven § 11-21, jf. EØS-avtalen vedlegg IX nr. 31 bk (forordning (EU) 2017/2402, som endret ved forordning (EU) 2021/557).

§ 1 Formål

Forskriftens formål er å fastsette en nasjonal liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner, som tar størst mulig hensyn til EUs liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skattemessige formål.

§ 2 Definisjoner

Med EUs liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skattemessige formål menes en liste over tredjestater som fastsettes og revideres av Rådet (finansministerrådet) etter kriterier som blant annet gjelder etterlevelse av internasjonale skattestandarder, og som publiseres i EU-tidende. Listen består av et vedlegg I og vedlegg II.

Med vedlegg I menes EUs vedlegg I som lister opp tredjestater som ikke samarbeider med EU eller som ikke ennå fullt ut oppfyller sine forpliktelser etter internasjonale skattestandarder.

Med vedlegg II menes EUs vedlegg II som lister opp tredjestater som samarbeider med EU og som har forpliktet seg til å foreta skattereformer, men som ikke ennå oppfyller alle internasjonale skattestandarder.

Med tredjestater menes stater som ikke er medlemmer av EU.

§ 3 Nasjonal liste som tilsvarende vedlegg I

Følgende stater er oppført på den nasjonale listen som tilsvarende vedlegg I:

1. Amerikansk Samoa
2. Anguilla
3. Fiji

4. Guam
5. Palau
6. Panama
7. Russland
8. Samoa
9. Trinidad og Tobago
10. De amerikanske Jomfruøyene
11. Vanuatu

§ 4 Nasjonal liste som tilsvarende vedlegg II

Følgende stater er oppført på den nasjonale listen som tilsvarende vedlegg II:

1. Antigua og Barbuda
2. Belize
3. De britiske Jomfruøyene
4. Brunei
5. Eswatini
6. Seychellene
7. Tyrkia
8. Vietnam

§ 5 Revisjon av forskriften

Departementet skal, ved eventuelle endringer i EUs liste over ikke-samarbeidsvillige jurisdiksjoner for skattemessige formål, gjøre vurderinger av de endringene og eventuelt foreta tilpasninger av de nasjonale listene i §§ 3 eller 4.

§ 6 Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft [dd.mm.] 2025.